

Datum

2023-09-06

Vår referens

Louise Ehrenberg

Utvecklingssamordnare

louise.ehrenberg@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Malmöinitiativet - Handlingsplan för att förebygga självmord STK-2021-1415

Sammanfattning

I oktober 2021 kom det in ett Malmöinitiativ som uppmanar Malmö stad att ta fram en handlingsplan för att förebygga självmord. Initiativtagaren påtalar att ideella organisationer runt om i Sverige vittnade om ett ökat antal kontakter med deras hjälplinjer under coronapandemin. Detta Malmöinitiativ har samlat över 100 röster och ska behandlas av ansvarig nämnd.

Ett tidigare ärende, en motion om att upprätta en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention (STK-2021-584), har behandlats av kommunfullmäktige 3 mars 2022. Motionärens intention var snarlik detta Malmöinitiativ. Kommunfullmäktige avlog motionen med motiveringen att arbetet med suicidprevention ligger inom ramen för den pågående revideringen av Folkhälsopolicyn. Flera förvaltningar har idag ett pågående arbete gällande suicidprevention.

Förslaget är Malmöinitiativet anse besvarat med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen anser Malmöinitiativet om att upprätta en handlingsplan för att förebygga självmord besvarad med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- Malmöinitiativet - Handlingsplan för att förebygga självmord
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 230911 Malmöinitiativet - Handlingsplan för att förebygga självmord

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-09-11

Kommunstyrelsen 2023-09-13

Beslutet skickas till

Malmöinitiativet

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmöinitiativet är en plattform på Malmö stads hemsida där folkbokförda i Malmö kan komma med förslag. Initiativ som får minst 100 underskrifter tas upp och behandlas politiskt av ansvarig nämnd. När nämnden har behandlat ärendet publiceras svaret på Malmöinitiativet på Malmö stads hemsida.

I oktober 2021 kom det in ett Malmöinitiativ som uppmanar Malmö stad att ta fram en handlingsplan för att förebygga självmord. Initiativtagaren påtalar att ideella organisationer runt om i Sverige vittnade om ett ökat antal kontakter med deras hjälplinjer under coronapandemin.

Initiativtagaren hänvisar till en undersökning från Socialstyrelsen som visar att 30 procent av alla män och 42 procent av alla kvinnor som begår självmord har varit i kontakt med socialtjänsten, ofta under långa perioder. Socialstyrelsens undersökning visar att personer med kontakt med socialtjänst har en ökad risk för självmord jämfört med resten av befolkningen. Initiativtagaren menar vidare att kommunen har unika möjligheter att arbeta självmordsförebyggande och livsbefrämjande genom att till exempel främja psykisk hälsa i skolan, insatser för att bryta social isolering bland äldre eller genom att säkra farliga platser och miljöer.

För en effektiv självmordsprevention behövs en kombination av olika insatser och initiativtagaren uppmanar därför Malmö stad att tillsammans med Suicide Zero arbeta för att:

1. Politiskt ansvariga fattar beslut om att kommunen ska ta fram en kommunövergripande handlingsplan för det självmordsförebyggande arbetet.
2. Politiska ledningen resursätter de insatser som ska genomföras och ser till att dessa aktiviteter inte innefattar kortsiktiga projekt, utan är en del av kommunens löpande arbete.
3. Kommunstyrelsen säkerställer att kommunens samtliga förvaltningar samordnar sina självmordspreventiva insatser.
4. Riktlinjer och rutiner för självmordsprevention samt agerade efter ett självmord tas fram till kommunens samtliga verksamheter.

Möjligheten att rösta på initiativet stängde 25 oktober 2022 och det hade då uppnått 103 röster

Stadskontorets bedömning

En motion på ett liknade tema, att upprätta en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention (STK-2021-584), behandlades av kommunfullmäktige 3 mars 2022. Motionärens intention var mycket snarlik detta Malmöinitiativ. Arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt hälsa-, vård- och omsorgsnämnden yttrade sig i ärendet avseende motionen. Stadskontoret och nämnderna framhöll en positiv inställning till motionens intentioner men bedömde att arbetet med suicidprevention ligger inom ramen för den pågående revideringen av folkhälsopolicyn och motionen avslogs därför.

Stadskontoret vidhåller tidigare bedömning och vill därtill betona att suicid är ett allvarligt folkhälsoproblem som förutom förlorat liv även leder till psykiskt lidande och sämre hälsa hos närstående. Suicidpreventivt arbete består inte enbart av punktinsatser utan kräver förvaltningsöverskridande samarbeten och ett holistiskt förhållningssätt som utgår från medborgaren. Insatser bör vara förebyggande och ta hänsyn till behov och förutsättningar hos särskilt utsatta målgrupper men även till de sammanhang individen befinner sig i.

Det finns en tydlig koppling mellan psykisk ohälsa och suicid vilket länkar samman suicidprevention och det bredare förebyggande och främjande arbetet inom området psykisk hälsa. Det är viktigt att suicidprevention inte ses som ett eget spår utan integreras i arbetet med psykisk och fysisk hälsa och folkhälsan i stort. Stadskontoret anser därför att området med fördel ingår i översynen och revideringen av Malmö stads folkhälsopolicy (STK-2014-1204), vilket även framhölls av nämnderna i motionen om handlingsplan för suicidprevention.

Sverige har sedan 2008 ett nationellt handlingsprogram för suicidprevention som består av nio strategiska åtgärdsområden som omfattar insatser på både individnivå och befolkningsnivå. Regeringen har under 2020 gett Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att tillsammans med 24 andra myndigheter lämna ett underlag för en ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention. Slutredovisningen av uppdraget ska ske senast 1 september 2023, då ett samlat förslag till strategi med mål, prioriteringar och indikatorer för uppföljning ska lämnas till regeringen. Nämndernas arbete med suicidprevention i den löpande ordinarie verksamheten utifrån nämndens respektive grunduppdrag bör utgå från det nationella handlingsprogrammet. Med det nationella handlingsprogrammet som ram för det suicidpreventiva arbetet i Malmö stad kan respektive nämnd i sin tur utgå från befintlig struktur och vidareutveckla det pågående arbetet.

Flera förvaltningar har idag ett pågående och utvecklande arbete gällande suicidprevention. Under perioden 2021–2022 tillsattes en suicidpreventionssamordnare på Funktionsstödsförvaltningen som har genomfört en kartläggning kring det suicidpreventiva arbetet både inom staden och mellan Malmö stad och Region Skåne. Arbetet resulterade i rapporten Åtgärdsplan för suicidprevention som presenteras för Funktionsstödsnämnden 28 augusti 2023. Åtgärdsplanen är ett förvaltningsgemensamt dokument innehållande en rutin samt krisplan som, om den godkänns, även kommer att läggas fram för Arbetsmarknad- och socialnämnden samt Hälsa- vård- och omsorgsnämnden.

En annan satsning som pågår i staden är arbetet med *Gula vänskapsbänkar*, en vänskapsbänk kopplad till suicidprevention som är ett samarbete mellan Funktionsstödsförvaltningen och Fastighet- och gatukontoret. Dessa lanseras runt om i staden den 10 september 2023 och syftar till att uppmärksamma psykisk ohälsa och uppmuntra till samtal mellan människor. Även om det inte finns en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention för Malmö stad ingår medarbetare från staden i Regional Samverkansgrupp Psykiatri och har varit delaktiga i framtagandet av Läns gemensam Handlingsplan Suicidprevention 2023–2028. Utöver denna handlingsplan arbetar Grundskoleförvaltningen sedan tidigare med handboken *Våga fråga – Psykisk hälsa och suicidprevention* som ett stöd för personal inom skolan i arbetet med elever med psykisk ohälsa och självmordstankar. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltning har infört YAM (Youth aware of mental health) som är en hälsofrämjande och preventiv insats som syftar till att förbättra psykisk hälsa och minska suicid hos skolelever.

Stadskontorets förslag

Förslaget är att initiativet om att ta fram en handlingsplan för att förebygga självmord är besvarat med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör